

Nr 361.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m.; given Stockholms slott den 5 juni 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 juni 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt chefen för finansdepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, fråga om *beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland* samt anför:

Tidigare beslut om sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland.

Genom proposition den 16 februari 1940, nr 75, förelade Kungl. Maj:t riksdagen förslag om beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m. samt om sättet för bestridande såväl av kostnaderna här-

för som av kostnaderna för sjukhusvård i Sverige åt eljest evakuerade finska medborgare. För vården av krigsinvalider från Finland borde enligt propositionen i första hand tagas i anspråk sjukvårdsanstalter, som ägdes av staten eller för vilkas drift staten ytterst svarade. Kostnaderna för invalidernas vård föreslogos skola i princip åvila staten, som i första hand skulle svara jämväl för kostnaderna för invalidernas eftervård och yrkesutbildning. I propositionen föreslogs riksdagen att dels godkänna de grunder för bestridandet av kostnader för sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m., som i propositionen förordats, dels ock för ändamålet anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Riksdagen (skrivelse nr 115) biföll den i propositionen gjorda hemställan.

I proposition den 28 november 1941, nr 348, föreslog Kungl. Maj:t 1941 års riksdag att å tilläggsstat I till riksstaten för innevarande budgetår anvisa ett reservationsanslag av 1 miljon kronor till beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m. Av nämnda belopp avsågos 250,000 kronor till kontant understöd åt finska röda korset för dess invalidvårdande verksamhet, medan återstoden av det äskade anslaget skulle användas dels för invalidvård i huvudsaklig enlighet med de i propositionen 75/1940 L. angivna grunderna, dels ock för sjukhusvård åt finska barn, som överförts till Sverige genom försorg av vissa sammanslutningar. Vidare föreslogs, att anslaget skulle få anlitas för att genom bemedling av svenska röda korset giva invaliderna klädustrustning.

De sålunda framlagda förslagen biföllos av riksdagen (skrivelse nr 514).

Genom beslut den 30 december 1941 fastställde Kungl. Maj:t närmare bestämmelser rörande dispositionen av sistberörda anslag. Därvid förordnades tillika, bland annat, att från anslaget skulle bestridas följande del av invalidernas resekostnader, nämligen dels hela kostnaden för den del av hitresan eller återresan, som skedde inom Sverige, dels halva kostnaden för återresa sjöledes till Finland, dels ock hela kostnaden för sådan resa till och från finsk gränsstation eller finsk hamn, som på av medicinalstyrelsen föreskrivna villkor företoges i anledning av hempermittering från sjukhus i avvaktan på avslutande av sjukhusbehandling.

Jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 24 april 1942 (jämför proposition nr 86/1942) må omförmälda, av 1941 års riksdag anvisade anslag från och med den 1 maj 1942 icke tagas i anspråk för bestridande av kostnader för sjukvård, som meddelats minderårig finsk medborgare, utan skola samtliga utgifter för sådant ändamål, som icke före nämnda dag utbetalats av anslaget, bestridas av ett av 1942 års riksdag särskilt anvisat anslag till beredande av sjukvård i Sverige åt barn från Finland.

Nu föreliggande framställningar.

I skrivelse den 29 maj 1942 har *medicinalstyrelsen* — efter erinran att hittills sammanlagt 2 miljoner kronor anslagits för vård av finska krigsinvalider m. m. — anfört följande:

Å medicinalstyrelsens konto beräknas av de för nämnda ändamål anvisade anslagen den 1 juni 1942 återstå nära 775,000 kronor. Enligt uppgjord värdering skulle detta belopp, om också nått och jämnt, räcka för likvidering av de kostnader, som böra ersättas från dessa anslag, men å vilka ännu icke räkningar inkommit till medicinalstyrelsen.

Genom en delegat från finska högkvarterets sanitetsavdelning, professor Gösta Becker, har till medicinalstyrelsen riktats en förfrågan, om icke Sverige skulle kunna emottaga ytterligare ett antal krigsinvalider. Förhållandena i Finland, särskilt näringsförhållandena, göra nämligen, att läkningen av svåra sårskador för närvarande är fördröjd. Man skulle därför med stor tillfredsställelse mottaga ett erbjudande att i Sverige bereda sjukhusvård för ytterligare ett antal av 300 till 400 krigsinvalider.

Såvitt de nuvarande kostnaderna låta sig överblicka och med beaktande av att de senast anlända invaliderna, som torde närmast vara jämförbara med de invalider, varom nu är fråga, varit mera svårbehandlade och visat längre vårdtid än de först anlända, torde kostnaden för vård av ytterligare krigsinvalider icke böra beräknas lägre än till 2,000 kronor för varje invalid eller 800,000 kronor för 400 invalider.

Enligt vad medicinalstyrelsen uttrönt förefinnes möjlighet att i Sverige utan förfång för vård av sjuka svenska medborgare för närvarande mottaga ett antal av 250 svårt skadade krigsinvalider. Efter någon tid torde ytterligare ungefär 150 kunna mottagas. Vid sådant förhållande och då de skäl, som för anlett de båda föregående anslagen till vård av invalider från Finland fortfarande synas äga giltighet och med hänsyn till livsmedelssituationen i Finland snarast erhållit ökad vikt, får medicinalstyrelsen föreslå, att proposition i ärendet avlätes till riksdagen. Med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna och möjligheten av prisstegringar föreslår medicinalstyrelsen, att det begärda anslaget bestämmes till 900,000 kronor. Det synes även böra lämnas medgivande att, för den händelse något överskridande mot förmodan skulle komma att ske å hittills givna anslag för vård av redan hit överförda krigsinvalider, disponera det nya anslaget för underskottets täckande.

I detta sammanhang torde jag vidare få anmäla, att *marinförvaltningen* i skrivelser den 21 februari och den 9 maj 1942 hemställt, att till förvaltningens förfogande måtte från anslagen till sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland få utgå ett sammanlagt belopp av 18,785 kronor för bestridande av kostnaderna för de invalidtransporter från Finland till Sverige, för vilka jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 3 januari och den 1 april 1942 lasarettsfartyget Prins Carl tagits i anspråk.

Medicinalstyrelsen — som till Kungl. Maj:t överlämnat marinförvaltningens framställning av den 21 februari 1942 — har därvid för egen del anfört följande:

Enligt de bestämmelser, som gälla för krigsinvalidernas resor, har styrelsen bemyndigats gälda kostnaden för allenast den del av hitresa, som sker inom Sverige. På grund av detta bemyndigande är styrelsen sålunda berättigad erlagga vad å hela den fordrade transportkostnaden kan anses belöpa å fart inom svenskt territorialvatten, medan återstoden därför skulle ankomma på Finland att gälda. Då emellertid transporten skett med anlitande av ett staten tillhörigt fartyg och statsverket genom anvisande av medel för invalidvård avsett att räcka Finland en hjälpare hand, torde det icke vara lämpligt att avkräva finska staten någon del av kostnaden för transportererna i fråga. Medicinalstyrelsen får under återopande av det anförda hemställa

om bemyndigande att till marinförvaltningen utgiva ersättning för hela kostnaden för transport medelst lasarettsfartyget Prins Carl av finska krigsskadade invalider till Sverige i den mån kostnaderna befinnas skäligen.

Departementschefen.

Riksdagen har hittills anvisat sammanlagt 2 miljoner kronor till bestridande huvudsakligen av kostnader för finska krigsinvaliders sjukhusvård och yrkesutbildning i Sverige.

Medicinalstyrelsen har nu i anledning av från finskt håll framförda önskemål hemställt, att den humanitära hjälp som Sverige lämnat de finska invaliderna måtte fortsätta. Enligt vad som i ärendet upplysts skulle det vara önskvärt, att sjukhusvård beredes ytterligare ett antal av 300 till 400 finska krigsinvalider, vilka särskilt på grund av näringsförhållandena i Finland icke kunna där beredas en tillräckligt effektiv vård. Kostnaderna i anledning av de ifrågasatta hjälpåtgärderna uppskattar styrelsen till ungefär 800,000 kronor för högst 400 invalider.

Medicinalstyrelsen säger sig vidare ha uttrönt, att för närvarande ytterligare 250 invalider kunna beredas vård å svenska sjukhus utan att detta skulle leda till förfång för svenska patienters vårdbehov. Efter en tid skulle nämnda antal kunna utökas med 150.

Med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna och möjligheten av prisstegringar föreslår styrelsen, att det ifrågasatta anslaget beräknas till 900,000 kronor.

De humanitära skäl, som föranlett statsmakterna att tidigare lämna bistånd åt invalider från Finland, äga uppenbarligen allttjämt giltighet. Med hänsyn härtill anser jag mig böra förorda, att ytterligare medel anslås för fortsatta hjälpåtgärder. För användningen av anslaget torde få gälla i huvudsak samma regler som nu tillämpas.

Då det synes skäligen, att svenska staten gäldar jämväl de kostnader, som föranletts av att lasarettsfartyget Prins Carl tagits i anspråk för invalidtransporter, ämnar jag, därest riksdagen ej har något att erinra däremot, föreslå att dessa kostnader bestridas från det anslag, som nu må komma att beviljas. Detsamma torde få gälla i fråga om kostnader för invalidtransporter, som framdeles må komma att äga rum å svenska staten tillhörigt fartyg, som särskilt tagits i anspråk för ifrågasatt ändamål.

Med hänsyn härtill och då — såsom medicinalstyrelsen framhållit — vissa svårigheter föreligga att exakt beräkna det erforderliga beloppets storlek, samt det tidigare anslaget möjligen ej förslår till täckande av kostnaderna för de invalider, som redan anlant till Sverige, anser jag mig böra räkna med ett medelsbehov av 900,000 kronor.

Det ifrågasatta anslaget torde böra upptagas å riksstaten för nästa budgetår under rubriken Beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland. m. m.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna de grunder för bestridandet av kostnader för sjukhusvård åt krigsinvalider från Finland m. m., som i det föregående förordats,

dels ock till *Beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m.* å riksstaten för budgetåret 1942/43 under femte huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 900,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Jan-Erik Stenius.
